

Список використаних джерел:

1. Дискримінація: що це таке, яка буває та як ненароком ти порушуєш права людей поруч. Суворовська селищна рада. URL : <https://suvotg.gov.ua/news/1686302847/> (дата звернення: 04.04.2024).
2. Дискримінація – одна з гострих світових проблем. South Ukrainian national pedagogical university named after K. D. Ushynsky. URL : <https://pdpu.edu.ua/zh-cn/rekomendatsii-psykholohichnoisluzhby/3905-diskriminatsiya-odna-zgostrikh-svitovikh-problem> (дата звернення: 04.04.2024).
3. Скінхеди. Бібліотека для юнацтва. URL: <https://unalib.ks.ua/skinhedi.htm> (дата звернення: 04.04.2024).
4. Конституція України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.04.2024).
5. Закон України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2581-19#Text> (дата звернення: 04.04.2024).
6. Оніщик. Ю. В., Семігіна Т. В., Пожидаєва О. В. Подолання гендерної нерівності в Україні. Політико-правовий, соціальний та освітній виміри. URL : https://www.researchgate.net/profile/Tetyana-Semigina/publication/347999535_Podolanna_gendernoj_nerivnosti_v_Ukraini_politiko-pravovij_socialnij_ta_osvitnij_vimiri/links/5fec506845851553a00525fc/Podolanna-gendernoj-nerivnosti-v-Ukraini-politiko-pravovij-socialnij-ta-osvitnij-vimiri.pdf (дата звернення: 04.04.2024).

Abstract: *In this report, the author reviews the influence of discrimination, which exist in modern world in different manifestations. In European countries and the USA, this problem has been partly eliminated. Ukraine also is not exception in this question. Way to European Union sped up paces democratization of Ukraine, the part of this process have become positive changes to the sides of overcoming of discrimination problems in society at the current stage.*

Key words: *discrimination, racism, gender discrimination, language discrimination, religious discrimination, age discrimination, discrimination of people with disabilities, xenophobia.*

УДК 63 (20)

АГРОСФЕРА ЯК ПОСТНЕКЛАСИЧНИЙ ОНТОЛОГІЧНИЙ ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕНЬ

МІРОШКІНА Наталія,

к. філос. наук, старший викладач

кафедри економічної теорії і суспільних наук

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Анотація: розглядається агросфера як пізнавальний конструкт постнекласичного пізнання, оснований на принципах цілісності, системності та інтегративності.

Ключові слова: географічна оболонка, онтологічний статус, науковий конструкт, агрофілософія.

Поняття «агросфера» має на сьогодні багато визначень. Це цілком природно, адже агросфера є предметом вивчення багатьох технічних, аграрних, природничих, економічних на навіть соціально-гуманітарних наук. Найбільш широким визначенням агросфери можна вважати таке: агросфера – це частина географічної оболонки Землі, де розгортається діяльність людини з виробництва продуктів харчування та деяких видів сировини. Таким чином, агросфера є складною соціоприродною системою. Такий онтологічний статус агросфери не дозволяє їй бути класичним об'єктом дослідження, бо методологічні підходи класичного пізнання закріплюють об'єкти за конкретними науками.

Агросфера – це новоутворений елемент біосфери. Він знаходиться під постійним антропогенним впливом. Агросфера одночасно виступає як частина об'єктивної реальності та теоретичний конструкт. Конкретний стан буття агросфери визначається основними, які мають антропологічний, технологічний та природний характер. Людина виступає як замовник, виробник та споживач продукції; безпосереднє технологічне ядро представлене технологіями, виробничою діяльністю та продукцією; фізичний простір виступає як джерело ресурсів. Агрофілософія повинна враховувати той факт, що агросфера є частиною ноосфери – частиною географічної оболонки планети, що охоплена розумовою діяльністю людини.

Як онтологічний об'єкт агросферу характеризують такі риси:

- складність, що складається з багатофункціональності, багаторівневості та різноякісності агроекологічних систем;
- відкритість як безперервний обмін речовиною, інформацією та енергією з довкіллям;
- цілісність (відокремлення певних елементів або привнесення нових може визвати перехід агросфери до нових станів);
- ієрархічність (включення до агросфери підсистем різних рівнів);
- керованість на підставі синергетичного механізму при провідній ролі антропогенного фактору;
- динамічність в лінійному та цикловому просторово-часовому континуумі.

Для агросфери як для штучного об'єкту, характерні такі риси, викликані антропогенним фактором: вилучення з неї органічної речовини, обумовленість її існування діяльністю людини; перевага рослин та тварин, які є продуктом селекції, а не природного відбору: низьке видове різноманіття; розімкненість біохімічних циклів [1].

Такий онтологічний статус агросфери висуває вимоги до створення філософських принципів її розуміння, що можуть претендувати на те, щоб виступати метанауковими принципами її цілісного дослідження. До таких принципів відносяться телеологічний (принцип цвілевої детермінованості); принцип включеності (агросфера є частиною геосфери, біосфери та ноосфери); принцип еквіфінальності (можливості досягти встановлених цілей різними шляхами); принцип розвитку (наголошує на необхідності урахування історії розвитку агросфери ля з'ясування фундаментальних закономірностей змін);

принцип невизначеності (врахування випадковостей та ймовірностей в розвитку агросфери); принцип коеволюції (взаємообумовленості розвитку природи та суспільства).

Все це робить агросферу синтетичним конструктом постнекласичної науки. На сьогодні немає єдиної цілісної теорії агросфери. Це характерна риса об'єкту, що належить до постнекласичного знання. Для такого типу знання характерна розмитість межі між теоретичним та практичним рівнями.

Постнекласичний підхід показує агросферу не тільки як пасивний об'єкт конструювання та контролю, але й як активний фактор, що трансформує інші системи – геосферу, техносферу та само людство. Вплив агросфери на інші системи відбувається не тільки під впливом людини, але й під впливом її внутрішніх закономірностей.

Агросфера як постнекласичний онтологічний об'єкт може бути розглянута в логосному, енергетичному та субстанційному аспектах [2]. Це розкрити її динаміку в ієрархії буття. Логосний підхід розкриває закономірності розвитку агросфери, енергетичний – джерела її розвитку, субстанційний – включеність агросфери в структури географічної оболонки планети та структури буття суспільства. Такий комплекс дозволяє розглянути в синтезі виробничі, економічні, біологічні, географічні, культурні, етичні, екологічні та навіть релігійні фактори розвитку агросфери. Це робить агросферу полем діалогу між природничими, соціально-гуманітарними та технічними науками.

Постнекласичний підхід до агросфери по-новому ставить і питання про істину щодо неї. Критеріями істини стає вже не тільки адекватне відображення реальності, не тільки практична ефективність знання, але й єдність Існуючого та Належного. Це означає, що істинним може бути тільки те знання, яке спрямоване на збереження людини та довкілля.

Список використаних джерел:

1. Рідей, Н. М., & Кучеренко, Ю. А. (2014). Структурно-функціональна характеристика складових агросфери. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*, (3), 36-45.
2. Спаський І. Онтологізація господарства як феномен сучасності: філософсько-методологічний аспект. *Вісник Львівського університету. Серія: філософсько-політологічні студії*. 2018. Випуск 21. С. 98-102.

Abstract: the agrosphere is viewed as a cognitive construct of post-non-classical knowledge, based on the principles of integrity, systematicity and integrability.

Key words: geographical frame, ontological status, scientific construct, agrophilosophy.